

**TMMOB 4. KADIN
KURULTAYI**

14-15 Kasım 2015

TMMOB 4. KADIN KURULTAYI

1. Baskı
978-605-01-0871-2

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Selanik Cad. No:19/1 Yenişehir 06650 ANKARA
Tel: 0312 418 12 75 Faks: 0312 417 48 24
Web: www.tmmob.org.tr
E-Posta: tmmob@tmmob.org.tr

BASKI

Eflal Ajans & Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Adres: Kazım Karabekir Cad. Koyunlu İşhanı No: 95/1-A İskitler Ankara
Sertifika No: 29527

Baskı Tarihi:
20 Nisan 2014

İÇİNDEKİLER

Kurultay Programı	5
TMMOB Kadın Çalışma Grubu	7
Kurultay Düzenlenme Çalışmaları	8
Kurultay Açılış Konuşmaları	10
Gericilik ve Piyasa Sarmalında Kadın	16
Prof. Dr. AYŞEGÜL YARAMAN (Marmara Üniv. Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı Başkanı)	
Basın Açıklaması	22
Kurultay Kararları	25
Yerel Kurultay Tarihleri	29

TMMOB 4. KADIN KURULTAYI PROGRAMI
14 – 15 KASIM 2015 - İzmir

1. GÜN (14 KASIM 2015 CUMARTESİ)

09.30-10.00	Kayıt
10:00-10:15	Tanıtım Filmi
10:15-10:45	AÇILIŞ KONUŞMALARI Asiye Ülkü KARAALIOĞLU <i>TMMOB Kadın Çalışma Grubu Başkanı</i> Mehmet SOĞANCI <i>TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı</i>
10:45-10:55	DİVAN SEÇİMİ
10:55-11:00	Sonuç Bildirgesi Komisyonu seçimi
11.00-11.15	ARA
11.15-12.15	GERİCİLİK VE PİYASA SARMALINDA KADIN Prof. Dr. Ayşegül YARAMAN Marmara Üniversitesi Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı Başkanı
12:15- 12:30	BASIN AÇIKLAMASI
12.30-13-30	YEMEK ARASI
13.30-14.00	TMMOB'DE KADIN ÇALIŞMALARI Asiye Ülkü KARAALIOĞLU <i>TMMOB Kadın Çalışma Grubu Başkanı</i>
14.00-15.15	İKK KADIN ÇALIŞMA GRUPLARI YEREL KURULTAY DEĞERLENDİRME SUNUMLARI Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir
15.15-15.30	ARA
15.30-17.00	İKK KADIN ÇALIŞMA GRUPLARI YEREL KURULTAY DEĞERLENDİRME SUNUMLARI Gaziantep, Kocaeli, İstanbul, İzmir, Mersin, Şanlıurfa, Trabzon, Zonguldak

17:00 – 18:00 SERBEST KÜRSÜ (Kurultay başlıklarına ilişkin)

2.GÜN (15 KASIM 2015 PAZAR)

- 10.00 - 10.15 **“HAYAT AKARKEN”**
Mersin İKK Kadın Çalışma Grubu Kısa Film
Gösterimi
- 10.15-10.30 **ADANA İKK ANKET SONUÇLARININ
SUNUMU**
Adana İKK Kadın Çalışma Grubu
- 10.30-10.45 **İZMİR YEREL KURULTAYI'NDA
KULLANILAN SİSTEM DİNAMİKLERİ
YÖNTEMİ**
İzmir İKK Kadın Çalışma Grubu
- 10:45 – 11:00 ARA
- 11.00 – 12.30 **EĞİTİMDE, ÇALIŞMA YAŞAMINDA,
SİYASETTE CİNSİYETÇİLİK**
Karar Gerekçelerinin ve Önergelerin Görüşülmesi
Divanın Önergeleri Onaya Sunması
- 12.30-13-30 YEMEK ARASI
- 13.30-15.30 **DİĞER EMEK VE MESLEK ÖRGÜTLERİNDE
KADIN ÖRGÜTLENMESİ, TMMOB'DE KADIN
ÖRGÜTLENMESİ**
Karar Gerekçelerinin ve Önergelerin Görüşülmesi
Divanın Önergeleri Onaya Sunması
- 15.30-15-45 ARA
- 15.45-16.45 **SERBEST KÜRSÜ**
- 16.45-17.00 **SONUÇ BİLDİRGESİ VE KAPANIŞ**

TMMOB KADIN ÇALIŞMA GRUBU

Gölay Şakiroğulları	TMMOB
Neriman Usta	TMMOB
Mücella Şahin	Bilgisayar Mühendisleri Odası
Nilay Kaya	Çevre Mühendisleri Odası
Eylem Ölmezoğlu	Elektrik Mühendisleri Odası
Sema Pir	Fizik Mühendisleri Odası
Sinem Dedetaş	Gemi Mühendisleri Odası
Pınar Acar	Gemi Mak. İşletme Mühendisleri Odası
Pınar Ünal	Gıda Mühendisleri Odası
Asiye Ülkü Karaalioglu	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
M. Hanze Gürkaş	İç Mimarlar Odası
Aysel Duru	İnşaat Mühendisleri Odası
Duygu Güner	Jeofizik Mühendisleri Odası
Rengin Konuk	Jeoloji Mühendisleri Odası
İmren Taşkiran	Kimya Mühendisleri Odası
Emra Ergüzeloğlu Karataş	Maden Mühendisleri Odası
Aylin Sıla Aytemiz	Makina Mühendisleri Odası
Banu Gürlek	Mimarlar Odası
Özge Kılıç	Petrol Mühendisleri Odası
Meltem Öz	Peyzaj Mimarları Odası
Ayşe Işık Ezer	Şehir Plancıları Odası
Esen Leyla İmren	Tekstil Mühendisleri Odası
Vuslat Bektaş	Ziraat Mühendisleri Odası

KURULTAY DÜZENLENME ÇALIŞMALARI

14-15 Kasım 2015 tarihlerinde “Gericilik ve Piyasa Sarmalında Kadın” temasıyla İzmir’de Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi’nde gerçekleştirdiğimiz TMMOB 4. Kadın Kurultayı hazırlık çalışmaları; TMMOB Yönetim Kurulu tarafından, Kurultay düzenleme görevi verilen TMMOB Kadın Çalışma Grubu tarafından yürütülmüştür.

TMMOB Kadın Çalışma Grubu tarafından kurultayın içeriğinin belirlenmesi amacıyla 15 Şubat 2015 tarihinde, TMMOB, Oda ve İKK Kadın Çalışma Grupları temsilcileri ile ortak bir toplantı yapılmış, yapılan toplantıda Kurultayın kapsamı;

- Eğitimde Cinsiyetçilik
- Çalışma Yaşamında Cinsiyetçilik
- Siyasette Cinsiyetçilik
- Kadına Yönelik Şiddet
- Diğer Emek ve Meslek Örgütlerinde Kadın Örgütlenmesi
- TMMOB’de Kadın Örgütlenmesi

başlıkları olarak belirlenmiştir.

Kurultay programı da 19 Eylül 2015 tarihinde TMMOB, Oda, İKK Kadın Çalışma Grupları temsilcileri ile Eskişehir’de yapılan ortak toplantıda oluşturulmuştur.

Kurultay hazırlıklarının başlangıcından bu yana birlikte karar alma, birlikte üretme anlayışı benimsenerek, katılımcı ve kolektif bir çalışma yürütülmüştür. Bu süreçte;

- İzmir İKK Kadın Çalışma Grubu; TMMOB Yönetim Kurulu’nun 21 Şubat 2015 tarihli ve 217 no’lu kararı uyarınca tüm salon organizasyonunu gerçekleştirmenin yanı sıra ulaşım ve konaklamayı kolaylaştırıcı çalışmalar yürütmüş, kurultay tanıtım filmi ve kurultay çantası yapımını gerçekleştirmiş ayrıca kurultay akışına katkı vermiştir.

- Adana İKK Kadın Çalışma Grubu tarafından kurultay tişörtlerimiz yaptırılmıştır.

- Mersin İKK Kadın Çalışma Grubu tarafından “Hayat Akarken” adlı kısa film ve “Yaşamın İçinde Kadın” konulu fotoğraf sergisi düzenlenmiştir.

- Trabzon İKK Kadın Çalışma Grubu tarafından “Başkasının Objektifinden Biz” konulu fotoğraf sergisi düzenlenmiştir.

KURULTAYIN AMACI

Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Kocaeli, İstanbul, İzmir, Mersin, Şanlıurfa, Trabzon ve Zonguldak olmak üzere toplam 15 ilde gerçekleştirilen Yerel Kurultaylarda alınan kararların değerlendirileceği Merkezi Kurultayın amacı;

- TMMOB ve bağlı odalarında kadın üyelerin dayanışmasını, örgütlenmesini ve temsiliyetini daha güçlü hale getirmek,
- TMMOB'ye bağlı Odalarda ve Şubelerde Kadın Çalışma Gruplarının yaygınlaştırılmasında etkin olabilmek,
- Meslek seçiminde ve mesleğe hazırlıkta belirleyici olan cinsiyetçi iş bölümü ve toplumsal kabullerin değişimi için, eğitim süreçlerinde cinsiyet ayrımcılığının ortadan kaldırılmasına yönelik olarak, eğitimin her aşamasında kullanılan cinsiyetçi dil ve bakışın değiştirilmesi için mücadele etmek,
- Çalışma hayatı içinde kadın mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımızın karşılaştığı sorunları belirleyerek çözüm önerileri geliştirmek ve bu çözüm önerilerinin uygulanması için mücadele etmek,
- Namus kavramının kadın cinselliğiyle özdeş görüldüğü sistemde, kadının töre-namus adı altında baskıya, işkenceye uğraması, öldürülmesi; işyerinde, sokakta, evde taciz, tecavüz ve saldırıya maruz kalması ve failerin çeşitli adlar altında ceza indimi alması ya da serbest bırakılması konularını gündeme taşımak,
- TMMOB ve bağlı odalarında tüm üyelerinin cinsiyet ayrımcılığına karşı bilinçlendirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve farkındalığının içselleştirilmesi,
- Meslek ortamının ve demokrasinin olmazsa olmaz güvencesi olan Odalarımıza ve TMMOB'ye sahip çıkmaktır.

TMMOB'da kadın politikalarının belirlenmesi, kadın örgütlenme modelinin oluşturulması ve örgütlülüğünün güçlendirilmesi doğrultusunda bugüne kadar biriktirdiklerimizin bundan sonraki çalışmalara da ışık tutacağını umuyoruz. Amaçlarımızın hayata geçmesinin, ancak kadınların örgütlülüğü ve dayanışmasıyla mümkün olacağına olan inancımızla, hep birlikte 4. Kadın Kurultayında bir kez daha birlikteydik.

TMMOB Kadın Çalışma Grubu

AÇILIŞ KONUŞMALARI

ASIYE ÜLKÜ KARAALIOĞLU (TMMOB Kadın Çalışma Grubu Başkanı)

Sevgili Birlik Başkanım, Sayın TMMOB Yöneticileri, Sayın Oda ve Şube Yöneticileri, Değerli Konuklar, Değerli Katılımcılar, Sevgili Gençler, Ülkemizin dört bir yanından gelen TMMOB'nin aydınlık yüzlü kadınları; TMMOB Kadın Çalışma Grubu adına hepinizi sevgiyle, saygıyla ve dostlukla selamlıyorum.

Öncelikle dün Paris'te yaşanan korkunç katliamı kınadığımızı ifade ediyorum.

Sözlerime başlamadan önce; TMMOB ve Odalarda özverili çalışmalar yürütmüş, TMMOB'nin mücadelesinde yer almış, çeşitli nedenlerle hayatını kaybetmiş tüm kadın arkadaşlarımızı saygıyla anıyorum.

TMMOB Genel Kurulu kararı doğrultusunda, TMMOB'de kadın politikalarının belirlenmesi, kadın örgütlenme modelinin oluşturulması ve örgütlülüğünün güçlendirilmesi doğrultusunda; Mimar, Mühendis ve Şehir Plancısı kadınların sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik olarak bu yıl 4.sünü düzenlediğimiz TMMOB Kadın Kurultayı'nın köşe taşlarını Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Kocaeli, İstanbul, İzmir, Mersin, Şanlıurfa, Trabzon ve Zonguldak olmak üzere toplam 15 ilde gerçekleştirilen yerel kurultaylarda hep birlikte döşedik.

Hatırlayacağınız üzere, Yerel Kurultay'lara başladığımız Mayıs ayında, 20 yaşındaki Özgecan Aslan kardeşimize vahşice saldırılıp, yakılarak katledilişinin üzerinden henüz iki buçuk ay kadar kısa bir süre geçmişti. Bu vahşet, haklı bir toplumsal infiale yol açmış, kadınların, kadın-erkek duyarlı herkesin haklı tepkilerine neden olmuştu.

O zaman; AKP'nin "yeni Türkiye"si, kadınların sürekli olarak aşağılandığı, ikincilleştirmenin sistematik hale geldiği, kadın cinayetlerinin yüzde 1.400 arttığı, kadın bedeninin, kimliğinin ve emeğinin bir bütün olarak sömürüldüğü, nesneleştirildiği ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin arttığı; sokaklarında Türkiyeli-Suriyeli kadın ve çocukların dilenci yapıldığı ve pazarlandığı bir ülke haline geldiğini söylemiştik. Hepsi bu kadar değildi elbette ve bu kadarla bırakmaya da niyetleri yoktu.

Yerel kurultaylarımız devam ederken ülke bir taraftan da seçime hazırlanıyordu, yapılacak olan 7 Haziran genel seçimleri sürecinde nefret, şiddet ve ötekileştirme dili kullanan siyasi iktidar, tehlikeli bir kutuplaşma ortamı yaratmış, saldırılar ve linç girişimleri başlamıştı.

Ağrı/Tendürek provokasyonu, Mersin-Adana bombalamaları, Bingöl'de seçim aracı şoförünün işkence yapılarak katledilmesi, Erzurum'da aracıyla birlikte şoförün yakılması ve 5 Haziran Diyarbakır HDP mitinginde katliam girişimi.

7 Haziran seçimlerinde; otoriter ve dikta rejime karşı özgürlüklerden, demokrasiden, barıştan ve halkların kardeşliğinden yana bir irade ortaya çıkınca, bölge illerinde silinen AKP, Diyarbakır şahsında Kürt halkına ve barıştan yana tavır koyan tüm vatandaşlarımıza gözdağı vermiş, Ortadoğu'da devam eden etnik ve mezhepsel savaşın ülkemize taşırılacağı mesajıyla tehdit etmişti.

20 Temmuz 2015 tarihinde Kobanê'nin Yeniden İnşa çalışmalarına katılmak üzere İstanbul'dan Urfa'nın Suruç ilçesine giden SGDF'li 300 kişinin konakladığı Amara Kültür Merkezi'nde kelimelerle ifade edilemeyecek kadar alçakça bir saldırı sonucu meydana gelen patlamada çoğunluğu genç 30'dan fazla insanımız yaşamını yitirmiş onlarcası yaralanmıştı.

Suruç katliamı olduğunda, bu ülkenin genç, kadın ve erkeklerinin yaşamını hunharca kaybetmelerine hep beraber tanık olduk. Varto'da, Silvan'da, Dersim'de, Cizre'de, Sur'da, Hakkari'de ve diğer tüm merkezlerde bir telefonla sıkıyönetim ilan eden mülki amirleri gördük. Çatışmalı ortamlarda ve savaşta dahi uluslararası sözleşmelerde hastanelere, ambulanslara ve sağlık emekçilerine dokunulmaması garanti altına alınmış olunmasına rağmen, kafasına silah dayanan, öldürülen sağlık emekçilerine tanık olduk. Ölü bedenlerin dahi insanlık dışı, vicdanları kör eden işkencelere maruz bırakıldığına tanıklık ettik. Öldürüldükten sonra işkence edilmiş çıplak bedeni, katillerince fotoğraflanıp teşhir edilen kadınlar gördük.

Ölü çocuklarını buzdolabında saklayan, sabaha kadar ölü kızının bedenini koynunda saklayan anneler gördük. Onsekizbin lirası olmadığı için, oğlunun cenazesinde evladından af dileyen asker annelerine tanık olduk.

Ülkemiz, 7 Haziran seçimleri ardından AKP'nin yarattığı siyasi atmosfer içinde Suruç katliamı ile birlikte sistemli bir şekilde savaş ve kaos ortamına sürüklenmiş, 6 Eylül'de PKK tarafından Dağlıca'da gerçekleştirilen saldırı ile yüreklerimiz bir kez daha yanımtı.

Dökülen her damla kan ve yaşanan her ölüm yeni ölümlerin kapısını açmış, her gün cenaze haberleri duymaya yüreklerimiz dayanamaz olmuştu.

Asker, polis, genç, kadın, çocuk cenazelerinin sonu gelmiyordu. Her gün ülkenin dört bir yanındaki cenazelerde akan gözyaşlarına tanıklık ediyorduk.

Daha fazla gözyaşı dökmek, daha fazla tabut taşımak istemiyorduk. Her ölümün ardından binlerce yıldır birlikte yaşadığımız bu topraklarda toplumsal barış, geleceğimiz ve çocuklarımız adına kaygı duyuyor, birilerinin iktidarı kaybetmemek için ortaya koyduğu bu kirli senaryoda, ateş bizim ocağımıza düşüyor, bizim evlatlarımız ölüyordu.

Ülkemiz hızla bir iç savaşın eşğine doğru giderken, saraylarında oturanlar ise, ölen canların üzerinden milletvekili hesabı yapıyorlardı.

Biz kadınlar, çocuklarımız ölmesin, ülkenin dört bir yanında barışın sesi yükselsin istiyorduk.

Biz kadınlar, Kürt sorununda; ölüm, kan ve gözyaşı dışında bir sonuç üretmeyen şiddet odaklı politikaların derhal terk edilerek, barışçıl ve demokratik yollarla çözüm için gerekli adımların acilen atılmasını, tüm çocuklarımızın etnik, dini, kültürel farklılıklarıyla bir arada kardeşçe yaşayabildiği, özgürce sokağa çıkabildiği bir dünya istiyorduk.

Bu güne kadar başka bir dünyanın mümkün olduğunu söyleyen, her fikirden, her anlayıştan kadınlar olarak, gülüşü çalınmış kadınlar olarak, savaşın kimlerin işine yaradığını bilen kadınlar olarak; savaşın bedelini daha çok biz kadınlar ödüyorsak, o halde barışın mücadelesini de en çok bizim vermemiz gerekiyor diyerek, savaşa, sömürüye, gericiliğe ve militarizme karşı bir kez daha sesimizi barıştan yana yükselttik, savaşa inat “barış” dedik.

Bu nedenle 10 Ekim 2015 Cumartesi günü “Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi” şiarı ile Ankara’da Emek, Barış, Demokrasi Mitinginde, daha fazla gözyaşı, daha fazla acı istemeyen, yüreği barıştan yana atan herkesle birlikteydik.

Ne kadar büyük bir acıdır ki; barışın sesini yükseltmek isteyenlerin sesi, bomba seslerinde kayboldu, Örgütümüz TMMOB’nin de çağrıcısı olduğu Emek-Barış-Demokrasi mitingine yönelik hain saldırıda çok sayıda arkadaşımızı, kardeşimizi, çocuklarımızı, canımızı, dostumuzu, sevdiklerimizi yitirdik. Sıhhiye Meydanı’ndan beyaz balonlarımızı gökyüzüne bırakarak barışı selamlamayla hayal ederken, canlarımız barış güvercinleri olup uçtular aramızdan. Acımız çok derin ve çok taze.

Bu ülkede barış sesinin daha gür çıkmasından kimlerin rahatsız olduğu sadece Türkiye’nin değil, dünya halklarının da malumudur! Katliamın üstünden oy hesabı yapanlar da, yarattıkları savaş, kaos ve korku ortamıyla hedeflerine ulaşanlar da bellidir.

Kendi ülkelerindeki insanların katledilişine bile sevinebilen veya içten bir kınama yapmayı, üzülmeyi bile başaramayan malum kesimi biz iyi biliyoruz. Öyle bir anlayış yarattılar ki bu ülkede, acılarda bile ortaklaşp bir araya gelemiyoruz; her alanda kutuplaştırıldığımız gibi acılarımızda, cenazelerimizde bile kutuplaştırıldık. Şunu iyi biliyoruz ki; acılarda ve ölümlerde bile bu derece vicdani boyutta toplumu ayrıştırmayı başaranlar, iktidarlarını savaş ve kaos ortamlarının üzerinden güçlendirmişlerdir.

Ancak biz; 10 Ekim katliamının üzerinin örtülmesine, unutturulmasına ve unutulmasına izin vermeyeceğiz. Bedeli ne olursa olsun, emek, barış

ve demokrasi mücadelemizden geri adım atmayacağız. 10 Ekim Ankara katliamını unutursak unutturursak yüreğimiz kurusun.

Çünkü özellikle de şunu biliyoruz ki; halkların arasında 35 yıldır devam eden savaş, en çok da kadınları yani anneleri ve eşleri ağlatmış ve mağdur etmiştir. Barış ve beraberinde demokrasi sağlanamadığı sürece, devam eden bu savaşta, sıra daima bizim yavrularımıza yani bir sonraki nesle geliyorsa, bu savaşın karşısında ve barış girişimlerinin yanında herkesten önce biz kadınların, en etkili bir şekilde durması gerekmektedir. Çünkü hayatı yaratan ve onu yürüten, dönüştüren kadınlardır. Yeter ki biz kadınlar bir araya gelip örgütlenelim ve hayatımıza, her türlü hakkımıza, halklarımızın kardeşliğine, amasız barışa, hep birlikte sevgiye, hoşgörüyüye sahip çıkalım, tüm bunlarda ısrarlı ve kararlı olalım.

Yaşadığımız büyük travmaya rağmen, yaşadığımız tarifsiz acılara rağmen, tüm baskılara, yıldırma operasyonlarına ve korku imparatorluğuna rağmen bu gün burada kurultayımızı gerçekleştiriyor olmamız; geri adım atmayacağımızın, yılmayacağımızın ve mücadeleye devam edeceğimizin bir ifadesidir.

Bu nedenle öncelikle burada olduğunuz için hepimize çok teşekkür ederiz. Tüm yaşadıklarımıza rağmen kurultay hazırlıklarını tamamlamamıza katkı veren; başta İzmir İKK Kadın Çalışma Grubu olmak üzere, Adana, Mersin, Trabzon İKK Kadın Çalışma Gruplarına ve Makina Mühendisleri Odasına içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Sözlerimi tamamlarken bir kez daha Emek, Demokrasi ve Barış mücadelesinde kaybettiğimiz tüm canlarımızı, yoldaşlarımızı saygıyla anıyorum. Anılarını ve mücadelelerini yaşatmak için her zaman bir arada olacağız, her zaman omuz omuza olacağız!

Ne demiş büyük usta Nazım?

Yok öyle umutları yitirip karanlıkta savrulmak,

Unutma; aynı gökyüzü altında,

Bir direniştir yaşamak!

Umutlarımızı yitirmeyeceğimize olan inancıyla hepimizi tekrar saygıyla, sevgiyle ve dostlukla selamlıyorum.

MEHMET SOĞANCI (TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı)

Sevgili Arkadaşlar,

Öncelikle bugün saldırılar sonrası canlarını kaybetmiş Fransızları saygı, sevgi, dostlukla anıyorum. Onlar da emekçi, onlar da barışsever, onlar da demokrasi inancı olan insanlardı.

Sevgili Arkadaşlar,

Bir devlet terörü bugün ülkemizde var. Silvan'da şu anda kimin öldüğünü bilmiyoruz. Birgün gazetesi manşete koymuş, "kara harekâtı başladı" diye. İşte böylesi bir ülkede yaşıyoruz ve böylesi bir ülkede Kadın Kurultayı yapıyoruz.

Kadınlar örgütlü TMMOB daha güçlü diyen, kadın erkek omuz omuza yaşamın her alanında diyen, Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü diyen kadın arkadaşlarıma sesleniyorum.

TMMOB'yi içselleştiren, "TMMOB benim diyen" kadın arkadaşlarıma sesleniyorum.

Sevgili Arkadaşlar,

Yüreğimiz yaralı. 4. Kadın Kurultayı'nda konuşuyorum. 3. Kadın Kurultayı'nda da TMMOB'de Kadın Örgütlülüğünün geldiği noktayı, yapmamız gerekenleri konuştuk. Ama sevgili arkadaşlar bugün yüreğimiz yaralı.

Sevgili Arkadaşlar,

Az önce Ülkü kardeşim Türkiye'nin 7 Haziran seçimlerine giderken ki süreci anlattı. 7 Haziran'da ne oldu da bu ülkede, birdenbire Türkiye'nin dört bir yanı yangın yeri oldu? Ne oldu 7 Haziran seçimlerinde de ülkede; askeri, polisi, genci, çocuğu ölü haberleriyle yaşar olduk. Ne oldu? Neden Türkiye'de, Suruç'ta 300'ü aşkın çoğu genç, sosyalistler katliama uğradı? Biz biliyorduk. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği bu katliamları, bu yaşananları iyi biliyordu.

Sevgili Arkadaşlar,

Suruç Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'nin önemli bir aşamasıdır. İŞİD çetelerinin Kobane halkına karşı yürüttüğü savaşta, Kobane'den kaçan Kürtlere Suruç'ta gönlünü açan TMMOB oldu. Örgütümüzün olanaklarıyla tam donanımlı 86 konteyner yerleştirdik Suruç'a. Keşke diyorum şimdi, 86 değil de 186 yapabilseydik de Aylan Bebek Bodrum'un kumsallarında ölmeseydi. Keşke daha fazlasını, İŞİD saldırılarına karşı direnenlerle daha fazla dayanışmayı yapabilseydik. Elimizden ancak o geldi.

Ve Suruç katliamı. Katliamın ertesi gün Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarım oraya gittiler. Suruç katliamını yerinde gördük. 1 Ağustos'ta sevgili arkadaşlar, Ülkü'nün anlattığı Türkiye'de, böylesi bir yaşantı içerisinde Türk Mühendis

Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu bir karar verdi.

7 Haziran genel seçimleri sonrası AKP eliyle oluşturulan siyasi atmosfer içerisinde Sुरुç katliamıyla başlayan ve ülkemizin savaş, şiddet ve baskı ortamı içerisinde sokulmasıyla devam eden, insanlarımızın öldürüldüğü karanlık gidişata dur demek için, insanımızın kardeşçe bir arada yaşamasını sağlamak için, özgür, demokratik, eşit, bağımsız, laik bir Türkiye için bir miting yapalım dedik. Sevgili Arkadaşlar, emek demokrasi güçleriyle birlikte ortaklaştığımız görüşler çerçevesinde yapmak istediğimiz mitingin toplanma anında, işte az önce resimlerini gördüğümüz, canlarımızı kaybettiğimiz bir büyük katliam yaşadık. 10 Ekim katliamı bu ülkede “emek, barış, demokrasi” kelimelerini kendilerine referans alanlara karşı oldu.

Yaralıyız Sevgili Arkadaşlar. Yüreğimiz yaralı.

O gün alanda dakika farkıyla bulunanlar şimdi nefes alıyorsa eğer, o gün alanda kaybettiğimiz canlarımıza karşı bu örgütün namus borcu vardır.

600'e Yakın arkadaşımız hastaneye kaldırıldı, 300'e yakını ameliyat oldu. Şu anda 6 tane komada kardeşim var. Hala uyandırılmayan kardeşim var. 100'ün üstünde kaybettiğimiz can var.

Sevgili Arkadaşlar,

Bu kurultayda TMMOB'li kadınlardan bir dilekte bulunmaya geldim. Kaybettiğimiz arkadaşlarımıza karşı, sakat kalan arkadaşlarımıza karşı bir dayanışmayı TMMOB'li Kadınlar olarak büyötmek zorundayız.

Kayıbettiğimiz canlarımız bu ülkenin 39 ilindeler. Onların ailelerine tek tek gideceğiz. Kadın erkek beraber gideceğiz. Başta TMMOB'li kadınlar gidecek. O ailelere sahip çıkacağız. Ve şu anda kolları kopmuş, ayakları kopmuş, vücutları parçalanmış arkadaşlarımızın hem bize ihtiyaçları var, hem desteğe ihtiyaçları var.

Sevgili Arkadaşlar,

300'e yakın arkadaşımız Türkiye'nin her bir noktasındadırlar. Bulduğunuz her coğrafyada, İl Koordinasyon Kurullarımıza verdiğimiz talimatlar çerçevesinde mutlaka ve mutlaka bu arkadaşlara sahip çıkacağız. Bu kurultay bittikten sonra, bölgelerimize, illerimize gidince siz siz olacaksınız ve bu arkadaşlarımıza sahip çıkacaksınız.

Unutursak, Unutturursak Yüreğimiz Kurusun Sevgili Arkadaşlar, Yüreğimiz Kurusun

İyi ki varsınız

Kadınlar örgütlü TMMOB daha güçlü

Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü

GERİCİLİK VE PİYASA SARMALINDA KADIN

Prof. Dr. AYŞEGÜL YARAMAN

Marmara Üniversitesi Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı Başkanı

Ben üniversite öğrencisiyken, 70li yılların ikinci yarısında, sivil toplum örgütü lafını bile bilmezdim. Ait olunan gruplar ideolojik yelpazenin çeşitli detaylarına mensubiyeti gösteren politik örgütlerdi; ama o bağlamda dahi üç meslek örgütünün, genellikle bu fraksiyonların çeşitli çatışmalarına da sahne olan muhalif duruşlarını saygıyla izlerdim. Barolar, Tabipler Odası ve Mühendis ve Mimar Odaları. Bu meslek örgütlerinden Barolar ve Tabipler Odası neoliberal ekonomi politikalarından, tutucu ulusalcılıktan çok etkilendiler. 1980 darbesinden günümüze çeşitli iktidarlar veya iktidar adaylarıyla buluştukları oldu. Ben her üç grubu da dışarıdan izleyen biri olarak, mühendis ve mimar odalarının, kuşkusuz içlerinde farklı duruşları ve tercihleri barındırdıkları halde, hep muhalif olduklarına tanık oldum. Bu muhalefet herhangi bir parti muhalefetinden çok; sisteme muhalefetti. Dolayısıyla bugün aynı örgütün 4. Kadın Kurultayı'nda da sistem muhalefeti ana başlığa yerleşmiş: Gericilik ve Piyasa Sarmalında Kadın.

Dolayısıyla ben de bugün aynı temanın yansımalarını tartışmayı planladım. Çıkış noktam, Türkiye Mühendis ve Mimar Odalarının muhalif gidişatına paralel olacak; egemen sistemler üzerinden, görünen ama daha çok görünmeyen; hatta bu salondaki muhtemelen herkesin farkında olmadan yeniden ürettiği cinsiyetçilik üzerinden yol alacağım.

Zira 1980 darbesinden itibaren kapitalizm ve onunla karşılıklı ilişkideki diğer egemenlik biçimleri hegemonikleşti ve sistem baskıcı aygıtlardan ziyade ideolojik aygıtlarını kullanarak kitleleri şekillendirmeye başladı. Dolayısıyla artık askeri bir darbe gereksizleşti; okullardan medyaya ideolojik bir taarruz altındayız. Böylece en muhalif noktada durduğumuzda dahi egemen sistemin hissettirmeden bizi şekillendirmiş olması söz konusu.

Bu yüzden ben bugün, hepimizin karşısında olduğu veya olduğunu söylediği cinsiyetçiliğin içimize sindirilmiş/ olağanlaştırılmış kısmından örnekler vereceğim. Piyasa ve gericilik de bu sinsî/ örtük cinsiyetçilikle diyalektik bir ilişki içinde tabii.

Başka bir deyişle, daha feminist jargonla söylersem bir bilinç yükseltme, farkındalık seansı gibi algılayabiliriz konuşmamı.

Gericilik ve piyasayı kadınlık durumuyla ilişkilendiren Odanız mensubu hemcinslerim sorunun yerel değil sistemsel ve dolayısıyla evrensel olduğunu zaten zımnen hissettirmişler.

Bu arada kendilerine bu özel toplantıyı bana açtıkları, beni aranızda kattıkları için yürekten teşekkür ederim.

Dolayısıyla sorunun yerel mağduriyet örneklerinin aslında neoliberal ekonomi politikalarla kol kola ilerleyen evrensel durumun yansması olduğunun daha Kurultay başlığından çıkarak farkında olduğumuzu biliyorum.

Ben de sanki bize çok uzakmış gibi görünen bir örnekle başlayacağım söze. Geçtiğimiz hafta Kanada'da Başbakan Trudeau'nun %50'si kadınlardan oluşan kabinesini medyada imrenerek okuduk; sosyal medyada, kendimizi Batı karşısında yine "aşağı" görerek bu haberi paylaştık.

Öncelikle bu durumdaki bir illüzyonun altını çizmek istiyorum: Zira artık egemenlik ilişkileri, başta ataerkillik olmak üzere bu tarz illüzyon ve ikiyüzlülüklerin ardına saklanıyor.

Bu örnekten söz etmişken, siyaset ve kadın gibi derya gibi bir konunun detayına girmesem de bir parantez açacağım. Artık öyle bir aşamadayız ki nicelik/sayı hiçbir anlam ifade etmiyor. Zira bu niceliğin ardına sığınarak egemenlik ilişkilerinin daha kolay sürdürüldüğüne tanık oluyoruz. Nitekim bu imrendiğimiz kabinde de kadın bakanlar, o sistemde devlet sekreteri olarak adlandırılan ikincil önemdeki mevkilerde görevlendirildiler. Hemen hepsi ev içi rollerin, geleneksel kadın rollerinin uzantısı olan bakanlıklarda yer aldı. İçişleri, dışişleri, savunma, ekonominin as yöneticileri yine erkekler.

Bu durum, yani benim tabirimle "cinsiyetçi ikiyüzlülük" aleni cinsiyetçilikten daha tehlikeli. Zira sözde cinsiyetçi/ataerkil değer ve kurallar sinsice ve hatta muhalefeti de cezbederek daha kolay sürdürülüyor. Yani iktidar eril niteliğini koruyor, ama kadınlara sus payını sadece sayı üzerinden veriyor.

Bu vesileyle siyaset ve kadın başlığındaki önemli çözüm önerilerinden biri olan kotanın tartışılması gerektiğini söylemek isterim.

Konumuza geri dönelim: Evet Kanada'da dünyada ilk kez kabinenin yarısına kadınlar yerleşti.

Oysa aynı ülkede, Kanada'da, Türkiye'deki mühendislerin üçte birini oluşturan kadınların kabusu bile olamayacak bir olay yaşandı 6 Aralık 1998'de Montreal Polytechnique Okulu'nda: Kadın ve erkek öğrencilerin birbirinden ayrılarak gruplaşmasını emreden Marc Lépine'e şaka sanıp önce kimse aldırış etmedi. Tavana ateş edince herkes durumun vahametini anladı. 50 erkek ve 9 kadını ayırdı. Ve "ben feminizme karşı savaşıyorum" diye bağırdı. Kadınlardan biri, "biz sokaklarda bağırp çağırın feministlerden değiliz, sadece okuyup normal bir hayat sürmek istiyoruz" dediyse de; Lépine "siz kadın halinizle mühendis olacaksınız, öyleyse feministsiniz, feminizmden nefret ediyorum" dedi ve kadınları sırayla vurarak öldürdü. Koridorda ve kantinde de öldürmeye devam etti ve 14 kadın, sırf kadın oldukları ve mühendislik okudukları için katledildi.

Sakin bir ülke olan Kanada tarihinin en önemli travmalarından biridir bu katliam. Kadın tarihi ve araştırmalarında da bu olay önemli bir dönemeçtir.

Bu örnekten ve “ gelişmiş” ülkelerdeki kadınlık durumundan çıkarak ne ekonomik refahın, ne öğretim olanaklarının, ne kadın mücadelesinin ve kazanılan hakların kadınlık durumunda radikal bir dönüşüme neden olabileceğinin farkına varıldı. Tüm bu dönüşümlerin erkek egemenliği içerisinde gerçekleştiği ve bu egemenliği tehdit ettiği oranda kadına karşı tehlikenin, özellikle şiddetin, bir sosyolojik rövanş olarak arttığı tespit edildi. Kuzey ülkelerinde, Kanada’da, ABD’de, Özgecan benzeri sokak tecavüzlerinin kadının özgürlüğüyle beraber arttığı ortaya kondu. Aynı şekilde aile içi şiddetin kadın özgürlüğüyle beraber azalmadığı, hatta arttığı; ama özellikle Türkiye gibi ülkelerde bu sözde özgür kadınların erkek şiddetini daha çok sakladıkları saptandı.

Tekrar etmekte yarar görüyorum: Kadın özgürlüğü arttıkça bunun rövanşı olarak şiddet artmaktadır. Ancak özgürleşen kadın, özellikle Türkiye’de, uğradığı şiddeti utanarak saklama eğilimindedir. Dünya rakamları yaklaşık üçte bir oranında kadının şiddet gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu salonun da üçte biri şiddet görmüştür/görmektedir. Ama kaç tane ifşa etmiştir? Ben ifşa edip hukuka başvurduğumda, 10 yıl önce, en büyük engellemeyi sosyalist ve feminist hemcinslerimden gördüm. Adeta onların sırrını açığa vurmuş bir hain gibi taşlandım neredeyse.

Bir de sembolik şiddet var; hepsinden tehlikeli olan: Psikolojik şiddet yani sözle saldırı, aşağılama anlamına gelmez sembolik şiddet. Sembolik şiddet, mağdurun kendi mağduriyetini pekiştirecek olan durumu genellikle gönüllülükle yeniden üretmesi halidir. Böylece egemenlik ilişkisi; konumuza dönersem ataerki sistem ve cinsiyetçilik, mağdurları tarafından isteyerek yeniden üretilmektedir. Nasıl mı? Örneğin kadınlar genelde kendilerinden yaşça, boyca, paraca büyük erkekleri partner olarak seçer veya hayal ederler. Evlenme, arkadaşlık, cinsellik tekliflerinin erkekten gelmesini beklerler. vs. vs.

Tüm bunlar erkeğin üstünlüğünü sembolik olarak inşa etmek, kabul etmektir. Ve başa geldiğinde/yaşandığında, değil ezildiğini anlamak; mutluluk ve hatta kadınlık durumunda bir gelişmişlik olarak algılanmaktadır. Oysa bu durumlar fiilen kadının ikinci cinsliğinin teyidi ve modelidir. Bir olayı tersine çevirdiğinizde komiklik, ahlaksızlık, terslik, yani anormallik algılıyorsanız, o olayın düz hali ayrımcıdır; konumuz bağlamında cinsiyetçidir.

Gelelim piyasaya: Aynı tür sembolik şiddet örneklerinden biri tüketim toplumuna şöyle bağlanmaktadır: Evlenme teklif etmesi cinsiyetinden dolayı görevi sayılan erkeğin elinde artık bir de tekaş olması normlaşmıştır. Geleneksel/kırsal başlık parasını aşarak özgürleştiğini sanan kadınların gönüllülükle yeni başlık parası formu ürettikleri; böylece hem para karşılığı elde edilen ikincil statüyü gönüllülükle hayata geçirdikleri; hem de yine gönüllülükle tüketim toplumunu besledikleri görülmektedir.

Öte yandan cinsiyetçi eleştiri artık yaygınlıkla, muhalifleri tarafından dahi, yeni eşitsizlik ve sömürünün meşrulaştırılması olarak kullanılmaktadır ki bu açık sömürden, açık ayrımcılıktan daha tehlikelidir. Kanada başbakanı feministim diyor; kabinenin yarısını kadınlar oluşturuyor. Gerisine bakmıyoruz bile. Sadece Fransızca ve İngilizce yayınlarda bu kadın bakanların hangi görevlere getirildiklerini bulabildim. Türkçe tüm yayınlar %50si kadın olan bir kabineden ve feminist erkekten söz ediyorlardı. Oysa o kabinede kadınların varlığı sayısaldır. Tıpkı herhangi bir çalışma alanında kadınların sayısı ne olursa olsun, yönetimin/iktidarın erkeklerde olması gibi o kabine de erkek egemendir ama feministim diyen erkek ve %50 ile yapılan propaganda yani reklam cinsiyetçiliğin üstünü örtmektedir. Oysa bu sinsi bir cinsiyetçilik, mücadeleyi kırar ve kurtuluşu, sayı gibi tali yollarda/reformlarda gösterir.

Neoliberal sistem ve ona eşlik eden muhafazakarlaşma açısından bakıldığında, bir yandan ailenin yeniden yüceltildiğini; ama sözde kadının ekonomik özgürlüğü adına, bu söylemle özel alana çekilen kadının üzerine esnek üretim rolünün de yüklendiğini görmekteyiz. Bu ortamda kadın, birinci dalga feminist mücadele ve erken kapitalist çıkarlar gereği çalışmak için çıktığı kamusal alandan; geç kapitalizmin ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden inşa edilen muhafazakar söylemle özel alana/aile içine geri çekilmektedir.

Hasta, yaşlı, çocuk bakımı yeni ekonomik sistemin en karlı meta haline dönüştürülerek sosyal politikalar ortadan kaldırılmaktadır.

Bu bağlamda evde bakımın ücretlendirilmesi ve evden esnek üretim kadınların gönüllülükle ev içine geri çekilmesini sağlamaktadır ki yukarıda sözünü ettiğim sembolik şiddet burada tekrarlanmaktadır.

Aileyi yüceltmek, sadece muhafazakarlaşma değildir; ezen-ezilen ilişkilerinin tümünün güçlendirilmesi anlamını taşır.

Esnek ve dolayısıyla güvencesiz çalışmanın bir parçası olarak geleneksel rollerin çağdaş formlarına gönüllülükle geri dönen kadınlar, çocuk başına verilen primle birlikte bir çocuk yarışına girerek geleceğin emekçilerini de yetiştirmektedir. Ayrıca artık tüketim toplumunun en değerli metalarından biri çocuktur. Bebek arabasından giysilerine, oyuncaklarından okuluna, doktorundan psikoloğuna, piyanosundan sporuna üstelik böbürlenerek geç kapitalizme verilen en büyük katkıdır.

Modern zamanlarda azalan çocuk sayısı; post modern zamanlarda kadının, üstelik esnek üretim sayesinde evde para kazanarak, telafi etmeye çalıştığı en büyük değerdir. İşte böyle bir ortamda moda olmuştur gebelerin streç giysilerle çocuk beklediklerini kamuya duyurmaları veya hamile olmayanların hamile elbiselerine benzeyen robadan giysilere rağbet etmeleri.

Egemen sistem normlarını empoze eder; bu normlara uyma biçimlerinden biridir moda. Tam da bu ortamda yeniden moda olmuştur, modern erkek

kapitalizmin üretimi yücelten yaşam tarzında, geleneksel/köylüce diye reddedilen şatafatlı kınalar, muhteşem düğünler. Bunları küçümsemeyi ve reddi başarabilen “özgür” kadınlar ise, çift soyadı kullanarak **soyadı alyansı** yoluyla, özellikle hemcinslerine ama kamuya evli olduklarını duyururlar. Oysa erkeklerin adına/kartvizitine bakıldığında medeni durumu görünmediğine göre çift soyadı kullanmak, kadının göz göre göre medeni durumunu ilan etmeyi tercih etmesidir. Muhafazakarlığı linç eden kadınlar yapar üstelik bunu.

Öte yandan, mikro krediler feministlerce kadının ekonomik bağımlılığına ve yoksulluğuna çözüm olarak desteklenmiştir. Ancak böylece yoksulluğa karşı makro politikaların askıya alınması meşrulaştırılmıştır.

Ayrıca bir kimlik mücadelesi olarak feminist hareket ya da kadın hareketi, kültürel cinsiyetçiliği eleştirirken; tüm kimlik hareketlerinin yaptığı gibi sınıf mücadelesini gölgelemiştir.

Kadın-erkek kategorisi tüm sınıfların ortak paydasıdır kuşkusuz; ancak bu zıtlık üzerinden kurulan feminist mücadele cinsiyetçi hiyerarşiyi de besleyebilmektedir. Kadını zıttı olan erkeğe eşitlemek sözkonusu olduğunda sosyolojik olarak erkeğin üstünlüğü kabul edilmiş olmaktadır. Şöyle bir örnek vereyim: Kadının pantolon giymesi normaldir ve kadın özgürleştikçe pantolon tercihi artmaktadır; oysa erkeğin etek giymesi komiktir veya küfürdür. Kadınlara “erkek gibisin” demek iltifattır; erkeğe, “kadın gibisin” demek hakarettir, cinayet sebebi olabilir ve hüküm verirken hafifletici neden olarak yorumlanır.

Daha evvelki hafta, bu kategorileştirilmiş bakışın nasıl gericiliğe hizmet ettiğini gösterir bir biçimde Trabzon Spor Başkanı, “Öleceksek de adam gibi öleceğiz, kadın gibi yaşamayacağız” dedi ve tabii ki büyük tepki aldı. Ama özrü, yine bu kategorikleştirilen değerler üzerinden olduğu için bence kabahatinden büyük: “Beni doğuran anne ve çocuklarımı doğuran da bir kadın... Bütün hanımefendilerden özür dilerim.” Kadın eşittir anne. Yani kadın anne olmazsa, saygı duyulacak biri değil ve hatta hiç yok!

İşin kötüsü “cennet annelerin ayağı altındadır” dinsel söyleminden başlayıp; yukarıda söz ettiğim annelik gösterisine ulaşan kadınların annelik yüceltmesini bir iltifatmış gibi algılaması özgürleşmiş kadında da fazla değişmiyor. Onlar da anneler gününde, tüketim toplumunu da sevindiren annelik mükafatını bekliyor. Onlar da, “ama çocuk annenin” diyor. Ama “çocuk annenindir” diyen kadının kocasının, boşanırlarsa çocuğunun neredeyse adını unutması da bu bağlamda normalleşmiş oluyor. Oysa sevgi emektir; çocuk ne kadının ne erkeğindir.

Ayrıca evlenme teklifini erkekten bekleyen kadın boşanmaya kalktığında kocasının ona şiddet uygulaması da normal olur. Zira erkek “evlilik kurma

yetkisi bendeyse bozma yetkisi de bendedir” diye düşünmektedir. Bu yüzden kadınlar kendi geleceklerini de ilgilendiren tüm konulardaki teklifleri (evlenme, yemeğe çıkma, sevişme vs.), erkekler kadar yapmakla mükelleftir ki boğanma teklifini de kadının yapması normalleşsin. Bunu erkek yapar, bunu kadın yapar söylemi cinsiyetçidir. İsteddiği kadar feminist hareket kadının yaptığını erkeğe eşitlemeye çalışsın. Altında, kadın bunu, erkek bunu yapar fikri yatar. Ve bu da cinsiyetçiliktir.

Türkiye insanı olarak, lise psikoloji kitaplarında bile yer alan en temel savunma mekanizmalarından birini, “yansıtmayı” çok yaygın kullanıyoruz. Söz konusu mekanizma kutuplaştırarak yani bölerek yönetmede önemli bir politik silah olabildiği için sistem egemenleri de bu tarz söylemi destekliyor.

Bu mekanizmanın bir uygulaması olarak cinsiyetçiliğin yegane sorumlusu erkektir demek eksiktir. Kadın olarak hiçbirimiz pür-u pak değiliz; zira bu egemenlikleri ilişkilerini öğrenerek büyüdük, toplumsallaştık. Erkek egemenliğini, gericiliği hepimiz maalesef yeniden üretebiliyoruz.

Yansıtma mekanizmasının bir diğer örneği olarak, sadece öğretim düzeyi düşük kadınlar sistemin mağduru ve farkındalıkları olmadığından ikinci cinsliğin dolaylı müsebbibi de değildirler. Eğitimli de hem mağduruz ve hem failiz. Zira her alanda erkeğin ciddi rakibiyiz ve bunun rövanşı daha beter; ama biz, bize uygulanan rövanşı saklıyoruz sadece, kendimizden bile. Dolayısıyla hem her türlü şiddeti giderek daha çok yaşıyoruz, mağduruz; hem de bunu saklıyoruz ve ataerkil sistemi böylece koruyoruz.

Kısacası cinsiyetçi bir sistemde herkes mağdurdur; LGBTİ’den hiç söz etmiyorum.

Yeni muhafazakarlık katkılı neoliberalizm ataerkil sistemin aşılmasını sağlayacak yanılığına düşüren imkanlar sunar (esnek üretim ve siyasette kadın niceliğinin artması gibi), ama aslında ataerkil sistemle ontolojik bir işbirliği içindedir.

Ve tüm bu egemenlik ilişkileri kadın-erkek hepimizi şekillendirmektedir. En muhalif olduğumuzu düşündüğümüz anda dahi egemenlik sistemlerini yeniden üretiriz.

Cinsiyetçiliği nasıl aşamadığımızla yüzleştiren bir bilmeceyle bitireceğim konuşmamı: *(Cevap beklemiyorum. Bilenlerin susmasını rica ediyorum. Bu bir zeka sorusu değil, bilene de mükafatımız yok. Tekrar ediyorum, cevabı düşünün ve kendinize verin sadece.)*

“Bir baba ile oğlu otomobille gezmeye giderler. Kaza olur, baba ölür. Çocuk hastaneye kaldırılır. Doktor, ben onu ameliyat edemem, o benim çocuğum, der.” Doktor kimdir?

TMMOB 4. KADIN KURULTAYI BASIN AÇIKLAMASI TEPEKULE KONGRE VE SERGİ MERKEZİ

14 Kasım 2015 İZMİR

Biz mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınlar sorunlarımıza ve çözüm önerilerine yönelik TMMOB Kadın Kurultayı'nın dördüncüsünü 14-15 Kasım 2015 tarihinde İZMİR'de gerçekleştirmekteyiz.

Birincisini 2009 yılında gerçekleştirdiğimiz TMMOB Kadın Kurultayından bu güne kadar, toplumda kadınlar lehine gelişmeler yerine, kazanılmış hakların birer birer geriletilmesine şahit olduk.

AKP yeni Türkiye'sini inşa ederken, kadınlar da sosyo-ekonomik politikaların odağına konuldu. İktidar, kadınlara ilişkin ne zaman bir şey söylese arkasından kadın haklarına ilişkin bir geri adım ortaya çıktı. 13 yıldır kadınların toplum içindeki ekonomik, kültürel ve sosyal etkinliği siyasi iktidarın bilinçli politikaları ile sürekli azaltılarak; toplumsal cinsiyet eşitsizliğine, kadınların cinayete kurban gitmesine; işyerinde, sokakta, evde taciz, tecavüz ve saldırıya maruz kalmasına; bedeninin, emeğinin ve kimliğinin sömürülmesine yol açan ataerkil politikalar gün geçtikçe derinleştirildi.

Kadın cinayetlerinin de yüzde 1.400 arttığı Türkiye, bu geri adımlarla, kadının sosyal statüsü, eğitim ve istihdamı açısından 3. Dünya ülkeleri arasında yerini aldı.

İçte ve dışta sıfır sorun politikası yalanlarıyla, ülke savaşa kuşatıldı

Ağrı/Tendürek'te, Mersin-Adana'da, Bingöl'de, Diyarbakır'da arka arkaya şiddeti yaşadık. 7 Haziran seçimlerinin sonuçları, baskıya, şiddete, öfkeye karşı her şeye rağmen eşitlik, özgürlük, demokrasi barış isteyenlerin sesi oldu.

20 Temmuz 2015 tarihi, bu özgürlükten barıştan kardeşlikten yana ortaya çıkan iradenin kolay kolay hazmedilemeyeceğini, Kobanê'nin yeniden inşa çalışmalarına katılmak üzere İstanbul'dan Suruç'a giden SGDF'li 300 kişinin konakladığı Amara Kültür Merkezi'nde, alçakça bir saldırı sonucu meydana gelen patlamada çoğunluğu genç 30'den fazla insanımızın öldüğü katliamda gördük.

7 Haziran seçimlerinden sonra AKP, yarattığı siyasi atmosfer içinde ülkeyi, Suruç katliamı ile birlikte sistemli bir şekilde savaş ve kaos ortamına sürükledi. Ardından 6 Eylül'de bu kez PKK tarafından Dağlıca'da gerçekleştirilen saldırı ile yüreklerimize bir kez daha ateş düştü.

Varto'da, Silvan'da, Dersim'de, Cizre'de, Sur'da, Hakkari'de... yarısında fiili sıkıyönetim idaresi uygulanmaya başlanan ülkede, vicdanlar küf tutmuş, gözler kör, kulaklar sağır olmuştu... öldürüldükten sonra işkence edilmiş çıplak bedeni, katillerince fotoğraflanıp teşhir edilen kadınlar; öldürülen sağlık emekçileri; ölü bedenlere yapılan işkenceler; ölü çocuklarını

buzdolabında saklayan; sabaha kadar ölü kızının bedenini koynunda saklayan anneler; on sekiz bin lirası olmadığı için, oğlunun cenazesinde evladından af dileyen asker anneleri.....

Bu yaşanan insanlık dışı süreç, nereye kadar? Daha kaç evladımızı toprağa vereceğiz?

Neredeyse her gün asker, polis, genç, kadın, çocuk cenazelerinin sonu gelmiyor. Her gün ülkenin dört bir yanındaki cenazelerde akan gözyaşlarına tanıklık ediyoruz.

Her ölümle, bu topraklarda binlerce yıldır birlikte yaşadığımız halkların, gençlerimizin, çocuklarımızın yarınları çalınıyor.

Artık yeter! Hiç kimsenin hiçbir gerekçe ile öldürülmesini istemiyoruz.

Bu savaş ortamında, savaşın bedelini en ağır şekilde biz kadınlar ödüyorsak, her anlayıştan, her düşünceden kadınlar olarak barışın mücadelesini en çok bizim vermemiz gerekiyor diyerek, 10 Ekim 2015 Cumartesi günü "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi" şiarı ile Ankara'da "Emek, Barış, Demokrasi Mitinginde", yüreği barıştan yana atan herkesle birlikteydik.

Örgütümüz TMMOB'nin de çağrıcısı olduğu Emek-Barış-Demokrasi mitinginde, barışa, demokrasiye, kardeşliğe inancımızı bir kez daha haykıracağımız Sıhhiye Meydanına ulaşmadan, alçakça saldırıda, bombalarla, 100'ün üzerinde barış sevdalısı arkadaşımızı, kardeşimizi, çocuklarımızı, canımızı, dostumuzu, sevdiklerimizi yitirdik. Acımız kelimelerle tarif edilemez.

Barışın, insanlığın, yaşamın, dayanışmanın hedef alındığı 10 Ekim katliamı ile perçinlenmek istenilen nefret ve ayrıştırıcı söylemi reddediyoruz.

Çünkü, hayatı yaratan, onu yürüten ve dönüştüren kadınlar olarak biliyoruz ki; savaş, en çok da kadınları ve çocukları mağdur etmektedir. Barış ve demokrasi sağlanmadığı sürece, sıra bizim çocuklarımıza geliyorsa, öncelikle, biz kadınların bu savaşın karşısında ve barış mücadelesinin yanında en güçlü şekilde durması gerekmektedir.

Maalesef kaos ortamında gerçekleşen 1 Kasım 2015 Genel seçimlerinin sonucu bize gösteriyor ki; ülkemiz, toplumsal barışı ve demokrasiyi yok eden, kadını hiçeştiren politikalarla yönetilmeye devam edilecek.

Öldürüldükten sonra işkence edilmiş çıplak bedeni, katillerince fotoğraflanıp teşhir edilen, saçından sürüklenip yerlere yatırılarak ters kelepçeyle gözaltına alınan kadınları görmezden gelen iktidar;

ilk uygulamasında, bir emniyet müdürünün görevden alınma gerekçesinde "*.....Hele de toplumda çok olumlu bir imajla algılanan başörtülü bayanların, şartları oluşmadan kelepçe takılması böyle bir işleme tabi tutulmaları her kademedeki üzüntüyle karşılanmıştır*" diyerek ayrımcı yaklaşımdan imtina etmedi.

Şimdi de Silvan, kara harekâtı olarak nitelendirilen kuşatmalar altında savaş alanına çevrildi. Silvan'da yaşananlar kamuoyundan saklanıyor.

NEDEN?

Basın yoluyla öğrenebildiğimiz kadarıyla; Silvan'da hayatını kaybeden ve ağır yaralanan yurttaşlarımız ve sadece savaş alanlarında görebileceğimiz yıkılmış, delik deşik edilmiş evler var. Kan ve ölümden beslenen politikalar ile ülkemizin geleceği yok edilmekte. Şiddeti ve baskıyı öne alan politikalar derhal terk edilmeli. Silvan'da yaşanan savaş ortamı acilen sonlandırılmalı. Her kurultayımızda, barışın, özgürlüğün, eşitliğin, demokrasinin olduğu bir başka dünyanın mümkün olduğuna inancımızı haykırdık, haykırmaya da devam edeceğiz.

TMMOB 4. Kadın Kurultayı delegeleri olarak bizler diyoruz ki:

Bundan sonraki mücadele; etnik, kültürel, inanç, cinsiyet farkı gözetmeksizin bir yaşam mücadelesidir.

Barışa, demokrasiye, kardeşçe yaşama daha fazla sahip çıkmak için Emek, Demokrasi ve Barış mücadelesinde kaybettiğimiz tüm canlarımızı, yoldaşlarımızı unutmayacağız,

Daha fazla gözyaşı dökmek, daha fazla tabut taşımak istemiyoruz.

Savaşın, kadına yönelik her türlü ayrımcılığı ve şiddet ortamını güçlendirdiğini biliyoruz. Gericiliğin kadın özgürlüğüne bir tehdit olduğu bilinciyle, kadını ret ve inkâr eden her türlü ideolojiye karşıyız.

Savaşın yakıcı etkisini yüreğimizde hissederken, kadına yönelik şiddetin her türlüşüne, gericiliğe ve emperyalist saldırganlığa karşı sesimizi ve mücadelemizi yükselteceğiz.

Tüm bu baskı, şiddet, öfke, ayrımcı politikalara, yaşadığımız büyük travmaya karşı, eşit ve özgür bir ülkede yaşayabilmek için, emeğimizden, bedenimizden, kimliğimizden elini çekmeyen AKP iktidarına karşı, bu gün burada kurultayımızı gerçekleştiriyor olmamız; eşit ve özgür yarınlar için TMMOB'li kadınlar olarak geri adım atmayacağımızın, yılmayacağımızın ve mücadeleye devam edeceğimizin bir ifadesidir.

Emeğimizden, kimliğimizden, bedenimizden elini çek!

Söyleyecek sözümüz, değiştirecek gücümüz var!

Barış hemen şimdi!

Yaşasın TMMOB, yaşasın örgütlü mücadelemiz!

Kadınlar örgütlü, TMMOB daha güçlü!

Kadınlar Örgütlenmeye, Mücadeleye...

TMMOB 4. KADIN KURULTAYI KARARLARI

Eğitimde Cinsiyetçilik

1- TMMOB, Eğitim ortamlarının cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılığa uğramayacağı bir şekilde düzenlenmesi ve kadınların ve LGBTİ (lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks) bireylerin eğitim, barınma ve istihdam haklarına erişimini engelleyen her türlü ayrımcı ve şiddet içeren tutum ve zihniyetin son bulması için yürütülen çalışmalara destek verir.

2- Okul öncesi gruplarından başlamak üzere ilköğretim, ortaöğretim ve özellikle meslek seçimi yapacak lise öğrencilerine yönelik kadın İKK komisyonları tarafından yapılacak tanıtım günleri ile cinsiyet ayrımcılığına karşı “mühendis, mimar, plancı ve kadın” eğitimleri yapılarak farkındalık sağlanmalıdır.

3- TMMOB 3. Kadın Kurultayı kararlarının 5. Maddesi, 22 maddenin içerisinde değerlendirilebileceği için kaldırılmasına karar verilmiştir.

5. madde : Anne ve babalar çocuk yetiştirme konusunda bilgilendirilerek, çocukların çok küçük yaşlardan itibaren kadın-erkek eşitliği konusunda bilinçlendirilmesine katkı sağlanmalı.

22. madde : *TMMOB içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Strateji ve Eylem Planını oluşturmalıdır. Cinsiyete göre ayrılmış istatistiklerin artırılmasının sağlanması, sorun alanlarının bu istatistiklere dayandırılması, katılımcı yöntem kullanılarak hem kadınların hem de erkeklerin görüşleri çerçevesinde eylem planının hazırlanarak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı doğrultusunda gündem oluşturulması.*

4- TMMOB 3.Kadın Kurultay kararlarından 22. Madde'nin ilk cümlesinin başına “TMMOB içinde her çalışma döneminin başında TMMOB'ye bağlı odalar ve İKK Kadın Çalışma Grupları tarafından” cümlesi eklenerek maddenin “TMMOB içinde her çalışma döneminin başında; TMMOB'ye bağlı odalar ve İKK Kadın Çalışma Grupları tarafından, TMMOB içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Strateji ve Eylem Planını oluşturmalıdır” şeklinde düzenlenmesine karar verilmiştir.

5- TMMOB 3.Kadın Kurultay kararlarından 22. Madde'nin ikinci bendinden “erkek görüşleri” ibaresi kaldırılarak maddenin; “Cinsiyete göre ayrılmış istatistiklerin artırılmasının sağlanması, sorun alanlarının bu istatistiklere dayandırılması, katılımcı yöntem kullanılarak kadınların görüşleri çerçevesinde eylem planının hazırlanarak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı doğrultusunda gündem oluşturulması” şeklinde düzenlenmesine karar verilmiştir.

Çalışma Yaşamında Cinsiyetçilik

6- TMMOB'ye bağlı odaların kadın mühendislerinin özlük hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel saldırı ve şiddet konusunda kurumlarda farkındalık yaratmak amacıyla eğitimler düzenlenmesinin genel kurulda karara bağlanmasının önerilmesine karar verilmiştir.

7- TMMOB, güvencesiz çalışma koşullarında daha fazla ayrımcılığa maruz bırakılan mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlar için mücadele eder.

8- TMMOB mühendis, mimar ve şehir plancılarının istihdam politikalarındaki cinsiyet eşitsizliğine karşı çalışmalar yürütür.

9- TMMOB 3. Kadın Kurultayı'nın "TMMOB, mühendislik- mimarlık- şehir plancılığı onuruna yakışır önlemler alarak, üyelerinin aynı iş yerlerinde aynı iş için farklı statülerde çalıştırılmalarının önüne geçecek önlemler alır ve gerekli çalışmaları yapar." şeklindeki 30 nolu kararının başına "TMMOB cinsiyet eşitliği ilkesi çerçevesinde" ibaresi eklenerek "TMMOB cinsiyet eşitliği ilkesi çerçevesinde mühendislik- mimarlık- şehir plancılığı onuruna yakışır önlemler alarak, üyelerinin aynı iş yerlerinde aynı iş için farklı statülerde çalıştırılmalarının önüne geçecek önlemler alır ve gerekli çalışmaları yapar." şeklinde değiştirilmesine karar verilmiştir.

10- TMMOB 3. Kadın Kurultayı "Türkiye'de Kadının Durumu " başlığı altında yer verilen 4. Maddenin güncellenmesi amacıyla "torba yasa tasarısındaki" ifadenin çıkarılarak aşağıdaki şekilde değiştirilmesine;

"....

4. 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yapılan değişikliklerle eklenen çocuk sayısına göre maddi destek verilmesi ve kadınların emeklilik yaşının düşürülmesi düzenlemesinden ve halen tasarı halinde olan esnek çalışma uygulamasından vazgeçilerek, insanca yaşanabilir bir ücret ve emeklilik yaşının düşürülmesi temel bir hak olarak görülmeli ve tüm vatandaşları kapsayacak şekilde genişletilmelidir..."

11- TMMOB 3.Kadın Kurultay kararlarından 33. Madde de memur sendikaları kapsam dışında kaldığı için orada yer alan ifade memur ve işçi sendikaları olarak güncellenerek 33. Maddenin; "Çeşitli nedenlerle işgücü piyasasından ayrılan kadınların tekrar çalışma hayatına dönüşünü sağlama hususunda ciddi anlamda bir politika bulunmamaktadır. Doğum ve annelik izninden dönen mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınların aynı ve eşdeğer pozisyonlarda istihdamını garanti altına alacak yasal düzenlemeler yapılması için TMMOB nezdinde memur ve işçi sendikaları ile ortak çalışmalar yapılması" olarak düzenlenmesine karar verilmiştir.

Kadına Yönelik Şiddet

12- TMMOB içerisindeki LGBTİ(Lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, interseks) bireylerin yaşadıkları ayrımcılığa karşı farkındalığı artırıcı sempozyum, bilgilendirme, eğitim vb. çalışmalar için TMMOB Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası'na **görev verilmesine karar verilmiştir.**

13- TMMOB cinsiyet ayrımcılığı temelinde mobbinge (psikolojik işkenceye) uğrayan mühendis, mimar, şehir plancıları için mücadele eder, dayanışma örgütler ve ilgili mobber(lar) hakkında disiplin ve ceza yaptırımları uygulanması için çalışmalar yapar

Diğer Emek ve Meslek Örgütlerinde Kadın Örgütlenmesi

14- TMMOB a bağlı odalarda “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme” çalışmalarının hayata geçirilmesi.

15- Baroların Kadın Hukuku Komisyonu ile koordineli olarak hem bir bilgilendirme poster çalışması hem de “Kadının İnsan Hakları” eğitim kitapçığının konularına (iş hukuku, kadına yönelik şiddet vb.) hazırlanması.

TMMOB’de Kadın Örgütlenmesi

16- Kadın üyelerin uzmanlık alanları ile ilgili seminer, eğitim vermek üzere görevlendirilmesi ve kadın gruplarının aktivitelerle birlikte sık ve düzenli toplanabilmesi için düzenlemeler yapılması.

17- TMMOB çalışma grubu tarafından facebook ve twitter hesabı oluşturulmalı, böylece oda ve İKK kadın komisyonlarının etkinliklerinin sosyal medya üzerinden paylaşılarak tüm kadın üyelere ulaşılması sağlanmalı. Ayrıca TMMOB İKK Kadın web sayfası da sürekli güncelleştirilerek yine tüm kadın komisyon çalışmalarının duyurularının bu sayfada ver alması sağlanmalı.

18- **İKK kadın komisyonları tarafından sık sık ve kısa kısa anketler yapılarak kadınların sorunları ve talepleri belirlenmeli. Anketlerin yorumlarına göre «Stratejik ve Eylem Planı hazırlanmalı. Ayrıca bu anketler sayesinde kadınların da çalışmalara katılması sağlanabilir.**

19- Son dönemde Diyarbakır, Cizre, Sur, Silvan’da yaşanan olaylar nedeniyle TMMOB Kadın Kurultayından bir heyet oluşturarak, Silvan’a gidilmesi ve kadın dayanışmasının güçlendirilmesi.

20- **Güçlü ve demokratik bir TMMOB için gerek siyaset üretmek gerekse temsiliyet anlamında cinsiyet eşitliğini sağlamak için TMMOB yönetim organlarında, şube yönetim organlarında, temsilcilik yürütme kurullarında kadın üyelerin yönetime getirilmesi için eş başkanlık sisteminin getirilmesini talep ediyoruz.**

21- 14 Kasım 2015 Cumartesi günü başladığımız ve halen devam etmekte olan kurultayımızda, demokratik kültürün bir parçası olarak yürüttüğümüz tartışmaların gerek ilk gün, gerekse bugün görsel ve yazılı medyada yer alan;

- **Örgüt Başkanı Mehmet SOĞANCI'nın** konuşmasını tamamlamadığı,
- TMMOB Yönetim Kurulu üyelerinin toplantı bitmeden terk etmek zorunda kaldıkları,
- **Örgüt 2. Başkanı Züher AKGÖL** ile Yönetim Kurulu Üyesi Neriman USTA arasındaki devam eden hakaret davasının çarpıtılarak “fiziksel taciz” olarak ifade edildiği;
- Kürsünün işgal edildiği,

ve bu benzeri gerçek dışı ifadelerle, yanlış haberleri yapanların tamamını kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi adına tekzip ediyoruz.

22- Ziraat Mühendisleri Odası Ankara Genel Merkezinin 2015 Mayıs ayı verilerine göre Türkiye’de tarımda istihdam edilen 6 milyon çalışanın % 47’sini yani yarıya yakınını (2.85 milyon) kadınlar oluşturmaktadır.

Kadınların % 78’i ise ücretsiz aile işgücü olarak tarlada, bağda, bahçede çalışmaktadır. Tarımda çalışan kadınların % 95’i ise sosyal güvenlik kapsamı dışında kayıt dışı olarak uygun olmayan iş ve yaşam koşullarında yaşamlarını devam ettirmektedirler.

Biz kırsaldaki kadına ilişkin çalışma ve etkinliklerin yapılması, TMMOB Kadın Komisyonlarında bu konunun yer alması ve toplumda bu konuda farkındalık oluşturulmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz.

DİVAN KAPANIŞ KARARI: Kurultayımızda düzenin sağlanamaması nedeniyle divan olarak Yönetmeliğin 43. Maddesi gereğince kurultayı kapatma kararı aldık. Kurultay devam ettiği süre içerisindeki kararlar geçerli olmak üzere kurultay kararı olarak yayınlanacaktır.

TMMOB 4. KADIN KURULTAYI YEREL ÇALIŞTAY TARİHLERİ

ADANA YEREL KURULTAYI	30 Mayıs 2015
ANKARA YEREL KURULTAYI	16 Eylül 2015
ANTALYA YEREL KURULTAYI	6 Haziran 2015
BURSA YEREL KURULTAYI	12 Eylül 2015
DENİZLİ YEREL KURULTAYI	9 Mayıs 2015
DİYARBAKIR YEREL KURULTAYI	13 Haziran 2015
ESKİŞEHİR YEREL KURULTAYI	6 Haziran 2015
GAZİANTEP YEREL KURULTAYI	13 Mayıs 2015
İSTANBUL YEREL KURULTAYI	13 Eylül 2015
İZMİR YEREL KURULTAYI	9 Mayıs 2015
KOCAELİ YEREL KURULTAYI	24 Mayıs 2015
MERSİN YEREL KURULTAYI	16 Mayıs 2015
ŞANLIURFA YEREL KURULTAYI	13 Haziran 2015
TRABZON YEREL KURULTAYI	13 Haziran 2015
ZONGULDAK YEREL KURULTAYI	5 Eylül 2015

